17 Jaar. No. 28. — 's HERTOGENBOSCH. — Donderdag 6 Maart 1845.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTSPRIJS
Voor de Stad f 12.
Franco per post. » 14.

(Verschijnende driemalen in de week, Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ADVERTENTIEN
15 cents de regel
behalve 35 cents zegel

DICERE VERUM QUID VETAT? Horatius.

ITALIA.

Door het *Dagblad van Mannheim* wordt op grond eener briefwisseling uit Rome, gedagteekend 13 februarij, verzekerd, dat de onderhandeling tusschen den H. Stoel en Rusland bepaaldelijk afgebroken zijn, in weerwil van den verzoenenden geest, welken de Russische regering in die zaak heeft aan den dag gelegd.

AMERICA.

De omwenteling in Mexico kan als geëindigd beschouwd worden, nadien Santa Anna zich met zijne troepen ter beschikking van het nieuw gouvernement gesteld heeft, nadat herhaalde aanslagen, door hem op de stad Puebla gepleegd, volkomen mislukt waren.

— Keizer don Pedro II heeft de wetgevende vergadering van Brazilië den 1 januarij met eene troonrede geopend.

ZWITSERLAND.

Nadat in de eerste bijeenkomst van den buitengewonen landdag vrij hevige debatten gevoerd zijn over de al of niet behandeling der aanvragen van Waadland, is in de zitting van gisteren dag tot die toelating, met eene meerderheid van 12½ tegen 9½ stemmen, besloten.

De vergadering alzoo geconstitueerd zijnde, is deselve geopend met eene redevoering van den voorzitter, den heer Munsenegger, burgemeester van Zürich, waarin hij, na eenige algemeene beginselen, zijne meening over de tegenwoordige toestand en toekomstige bestemming van het Bondgenootschappelijk verdrag uiteenzette.

Vrij levendige beraadslagingen ontstonden alstoen over de vraag of de zaak den jesuiten dan wel die der vrij-corpsen het eerst in behandeling zou worden genomen. De Katholijke cantons drongen met klem aan op de noodzakelijkheid, om voor alles de buitensporigheden der vrij-corpsen te beteugelen. De afgevaardigden der aan de jesuiten vijandige cantons daarentegen betoogden, dat men door de oorzaak weg te nemen ook de uitwerkselen deed ophouden en dat men zich bij gevolg eerst en vooral met de zaak der jesuiten behoorde bezig te houden. Dit laatst gevoelen behield de overhand.

Men kan dien uitslag der stemming dus aanmerken als den voorloper van een besluit, hetwelk zich, althans voor het oogenblik, ongetwijfeld zal bepalen tot eene uitnoodiging aan Lucern, om de jesuiten buiten dit canton te houden.

— De zaken van het gemeenebest, verre van op te klaren, schijnen zich nog meer te moeten verwarren. Men weet thans stellig dat Frankrijk, Oostenrijk, Sardinie, Baden en Beijeren besloten hebben, om een strong militair cordon te trekken om al de cantons, die eenig hoogenaamd deel mogen nemen aan bewegingen, welke het bestaan van het bondgenootschappelijk verdrag zouden kunnen bedreigen. Dit berigt wordt ten volle bevestigd door eene nota van Lord Aberdeen, welke door de vorst is voorgelezen in de eerste zitting van den op den 24 der vorige maand gopenden landdag. Die nota bevat eene nadrukkelijke bedreiging van interventie van wege de belanghebbende mogendheden, in het geval dat de hangende questiën niet mogten ongelust en vereffend worden, volgens de wettige, door het bondgenootschappelijk verdrag voorgeschreven vormen.

Zou men door die houding der mogendheden met grond kunnen voorspellen, dat alles eerlievend zal afloopen en geschikt worden? Wij geloven het niet.

De verdeeling der stemmen over de hoofd-questie, welke aan den landdag zal onderworpen worden, is nagenoeg dezelve als de stemmen van de halve cantons Basel en Appenzell buiten Rhoden aanwezig waren geweest, zijnde de tegenwoordige instructien van elk dezer halve staten verdeeld. Er blijven dus nog twintig stemmen over, nemelijk die van Uri, Schwitz, Unterwalden, Zug, Freiburg, Wallis, Neufchatel, bijgevolgd acht stemmen voor de questie der jesuiten, als zijnde cantonaal en tien stemmen de bevoegdheid van den landdag in die aangelegenheid, dewijl Solothurn, Thurgau, Schaffhausen, Graauwbunderland, Waadland, Aargau en St. Gall, dus elf stemmen, van het tegenwoordig gevoelen zijn, en beschouwen de questie als bondgenootschappelijk en bij gevolg als behoorende tot de competentie van den landdag. Negen van die cantons, Zurich, Bern, Aargau, Thurgau, Schaffhausen, Solothurn, Glarus, Graauwbunderland en Waadland zullen waarschijnlijk stemmen vóór de verbanning der jesuiten uit geheel Zwitserland. Tessin en St. Gall hebben zich nog niet bepaaldelijk verklaard, doch het is te voorzien dat zij zich door de radicale meerderheid zullen laten medesleepen. Genève wil en dig blijven; zijne stem is twijfelachtig. Het is dus hoogst zeker dat Lucern, door eene wel is waar geringe meerderheid, op eene meer of min dringende wijze uitgenoodigd te worden, om zijn besluit wegens de toelating der jesuiten in te trekken.

Welnu, aangenomen zelfs dat Lucern aan die uitnoodiging voldeed, geloven wij niet dat dit de radicale partij nog zal tevreden stellen. De mannen, die eene omwenteling in Zwitserland willen, zullen niet halverwege blijven staan; zij zullen zich niet te vreden stellen met de zoogenaamde overwinning, die zij op Lucern zullen behaald hebben; zij zullen vorderen dat de jesuiten ook uit al de tot heden voor hen geopende cantons geweerd en verdreven worden. En wat zal daarvan het gevolg wezen? Een verklaarde burger oorlog.

— Kan men geloof slaan aan eene correspondentie van den *Augsb. Zeitung*, dan is de Sardinische regering op het punt om een observatie-corps naar de Zwitsersche grenzen te doen rukken.

Oostenrijk zou aan twee of drie regimenten order hebben gegeven tot eene gelijkvormige demonstratie, terwijl het bezetten der grensscheiding van het groot-hertogdom Baden, door het Duitsch verbond bevolen en waarschijnlijk door Bonds-troepen zal uitgevoerd worden.

Ook Frankrijk, hetwelk de wijte van zich der overige mogendheden van het vasteland vrijwaren, zou gaarne van zijne zijde gepaste en krachtige maatregelen nemen.

— In de laatste zitting van den Katholijken grooten raad van St. Gall is besloten tot de hervatting der onderhandelingen met den H. Stoel.

— Volgens de jongste berigten uit Genève, gedagteekend 25 februarij, was de rust in die stad niet gestoord geworden sedert het op de been brengen van de burger militie. Den 23 heeft eene groote volksvergadering plaats gehad, welke geheel wijze geene wanordelijkheden had veroorzaakt. De vrees, welke men gekoesterd had voor eenen aanslag van de zijde der patriotten van Waadland had zich niet verwezenlijkt.

ENGELAND.

In sommige Engelsche dagbladen was beweerd geworden dat er eene scheuring was ontstaan tusschen de leden van de associatie tot herroeping der Unie, en dat die associatie, tengevolge dier inwendige verdeeldheid, op het punt was van ontbonden te worden.

Thans leest men in den *Morning Herald*, een voor den heer O'Connell en zijne vrienden niet gunstig gezind blad, dat bovengemelde bewering van allen grond ontbloot is, en dat de onbeduidende geschillen, welke tusschen de heeren O'Connell en Smith O'Brien gerezen zijn, onmogelijk twee mannen, die door zulke groote belangen aan elkander verbonden zijn, zouden kunnen scheiden.

— Lord J. Russell heeft bij de voortgezette beraadslagingen in het lagerhuis, over de regten op de suikers, zijne vroeger aangekondigde motie gedaan, strekkende om het huis, bij wijze van amendement, te doen verklaren, hoe het van meening was dat het plan, van regerings wege voorgedragen, hetwelk een onderscheid wil behouden tusschen vreemde suikers die door vrije handen en tusschen zulke welke door slaven bewerkt zijn, onuitvoerlijk en hersenschimmig is, en, zonder daarmede overeenkomstig voordeel voor de verbruikers, zoo zeer tot benadeeling der openbare inkomsten strekt, dat de opheffing der belasting op de inkomsten en bezittingen, na het einde van drie jaren, daardoor alleronzekerst en onwaarschijnlijkst wordt gemaakt.

De kanselier van den exchequer wederlegde het eerst de redeneringen van zijn lordschap [illegible] weerde met betrekking tot de *income-tax*, openbare inkomsten, door het mildelijk [illegible] harer bronnen, ten gevolge der voorgestelde [illegible] minderde regten, in die drie jaren zoo bedeeld zouden toenemen, dat men, na verloop daarvan, geheel vrij zou zijn in de beginselen, waarnaar men over het al dan niet langer voortduren der belasting zou kunnen oordeelen.

Nadat nog eenige leden het voorstel [illegible] of ondersteund hadden, nam ook de minister Peel het woord. Hij had, zeide hij, in den [illegible] der

debatten opgemerkt, dat de leden der oppositie bedenkingen tegen de voortduring der incometax maakten, terwijl hij vertrouwt dat zij die voortduring eenparig met hunne stemmen ondersteunen zouden. Hieruit betoogde hij uitdrukkelijk, dat een onbeperkt oppertellen van dien sinkerhandel den slavenhandel krachtig in de hand zou werken. Derhalve hoopte hij dat het huis geen besluit zou nemen, hetwelk zijne zedelijke magt aanmerkelijk zou verminderen, en het nog moeijelijker maken zou, de beginselen in werking te brengen, welke iedereen toestemde die te zijn welke de Engelsche natie volgen moest.

Ten slotte is de motie van lord J. Russell verworpen met tweehonderd zes en dertig tegen honderd twee en veertig stemmen.

— Het lagerhuis heeft de motie van den heer Duncombe, dat de secretaris van het algemeen postkantoor voor de balie van het huis gedaagd zou worden, om, wegens de bewuste opening van brieven opheldering te geven, met honderd acht en zachtig tegen honderd en dertien stemmen verworpen.

— Ten bewijze van den voortgang, welken het Catholicismus in Engeland maakt, diene, dat dit land in 1835, slechts 4 bisschoppen, 441 priesters, 6 geestelijke gestichten en 18 kloosters telde, en dat dit getal, sedert genoemd tijdstip, met 4 bisschoppen, 222 priesters, 6 geestelijke gestichten, 17 kloosters en 91 kerken en kapellen vermeerderd is.

SPANJE.

Men zegt dat koningin Isabella binnen kort naar Barcelona zal vertrekken.

— Behalve de complotten, welke te Vittoria en te Burgos zijn ontdekt, heeft ook te Valencia eene veschwörung plaats gegrepen; bloed heeft daar gestroomd en drie soldaten zijn op last van den generaal Rosrali gefusileerd geworden. Intusschen wordt aan deze opschudding geen staatkundig oogmerk toegeschreven.

— De heer Castillo y Ayenza is als gevolmagtigd minister naar Rome teruggekeerd, ten einde de onderhandelingen tusschen den H. Stoel en het cabinet van Madrid voort te zetten.

FRANKRIJK.

De koning moet in den loop dezer maand eene revue houden over al de troepen welke in de hoofdstad in bezetting liggen.

— De hertogen van Nemours en Aumale, benevens de prins van Joinville, zullen binnen weinige dagen naar Brussel vertrekken, om een kort bezoek bij den koning en de koningin der Belgen af te leggen.

— De kamer der afgevaardigden heeft in hare zitting van den 1 dezer het ontwerp van wet over den staatsraad met 197 tegen 170 stemmen aangenomen.

— De graaf Chappedelaine, geattacheerde der Fransche gezantschappen bij het Zwitsersch bondgenootschap, is met depêches der regering naar Zurich afgereisd, alwaar de graaf de Pontois zich thans bevindt.

— De commissie, belast om onderzoek te doen [illegible] aanvraag om magtiging, ten einde den [illegible] te vervolgen, heeft hare werkzaamheden [illegible] gebragt; zij is eenparig van oordeel, dat er geen grond bestaat om die magtiging te geven en heeft den heer Crémieux tot haren rapporteur benoemd.

— Nog verre af zijn de beraadslagingen over de noodzakelijke spoorwegwet. De commissie dienaangaande haast zich echter zoo veel mogelijk, en heeft den minister om alle statistieke stukken verzocht, welke meer licht over deze zaak zouden kunnen verspreiden, zoo als de plannen der zijtakken van Rijssel naar de zee, en van Creil naar Saint-Quentin. Maar hoe spoedig zij haren arbeid ook voortzette, de discussie hierover zal in de eerste twee maanden niet kunnen aanvangen.

— Men verzekert dat de markies Forbin Janson, die het eerst de keizer van China gedoopt verdrag naar Parijs heeft overgebragt, den 20 dezer als overbrenger der ratificatie van den koning der Franschen, weder over Egypte naar Canton zal afreizen. Wanneer de ratificatien eenmaal uitgewisseld zijn, zal de heer de Lagrenée, onze gevolmagtigde minister, hetzij door Indië, hetzij over Oceanië en Amerika naar Frankrijk wederkeeren.

— Regtstreeksche berigten uit Taïti van het begin van october, die men in Parijs ontvangen heeft, stellen den staat van zaken alldaar allezins gunstig voor. Volgens dezelve was het toen rustig op het eiland en schenen de inboorlingen, die door ziekte en gebrek veel te lijden hadden, den oorlog moede te zijn. De generaal Miller, de Engelsche consul op de Sandwichs-eilanden, was in dezelfde hoedanigheid op Taïti aangekomen, maar de gouverneur Bruat had gemeend hem geene magtiging te moeten geven om de vlag zijner natie uit te steken, waarvan die consul zelf het min oorbare in de tegenwoordige omstandigheden had ingezien.

Van den schout bij nacht Hamelin, den nieuwen bevelhebber der Fransche zeemagt in de Zuidzee, had de regering berigten van den 13 november, van de reede van Valparaiso ontvangen, houdende dat hij den volgenden dag van daar naar de Marquisen eilanden en Taïti zou vertrekken, en omstreeks de helft van december op laatstgenoemd eiland dacht aan te komen.

— In de koninklijke fabrijk des Gobelins heeft men een buitengewoon groot en prachtig tapijtwerk voltooid, hetwelk voor de groote zaal der ambassadeurs te Versailles bestemd is. Met dit tapijtwerk heeft men in 1783 eenen aanvang gemaakt, het is door zeer bijzonder kunstig gewerkte guirlandes van bloemen en lofwerk omringd. Aan de vier hoeken zijn groote bouquetten rozen, die tegen het einde der vorige eeuw in Frankrijk bekend waren.

— Van Bourges wordt den 26 ll. gemeld dat de prinses van Beyra, echtgenoote van don Carlos, ongesteld is en sedert verscheidene dagen het bed houdt. Don Carlos en de prins van Asturië waren in goeden welstand.

— De ontvangst van den heer Sainte-Beuve als lid der Fransche academie had den 27 februarij meer nieuwsgierigen dan gewoonlijk naar de zaal der academie gelokt. Men merkte ook wederom den heer Villemain op.

— Als een staaltje van den droevigen toestand van sommige Fransche departementen, bij het buitengewoon aanhoudend har weder en den hoogen sneeuw, die de velden en wegen bedekt, kunnen wij bijbrengen het volgende, uit Saint Agreve in het departement van de Ardeche, aan den *Courrier de la Drôme* toegezonden berigt:

„De ontzettende hoeveelheid sneeuw, die de bergen bedekt, maakt de gemeenschap zeer moeijelijk. Dringende zaken nadzaken de landbewoners evenwel van tijd tot tijd uit het ondernemen van togten, die alsdan met het grootst gevaar vergezeld gaan. Bij die gelegenheden vernemen wij dan ook de ongelukken, die er rondom ons plaats grijpen. Naar den kant van Fay-le-Troid zijn ettelijke huizen onder den last der sneeuw ingestort, en zijn geheele gezinnen daarbij verpletterd geraakt. Bij soortgelijke rampen voegen zich nog andere. De wolven zwerven rondom de boerderijen en zelfs rondom de dorpen. Bij Tence hebben zij een jong meisje verscheurd en verslonden; bij Chambron hebben twee kinderen een gelijk lot ondergaan, en nabij Bapaut zou almede een zoodanig voorval hebben plaats gehad. Van de door honger en koude omgekomenen gewagen wij niet eens; hun aantal, zegt men, is overgroot, en men heeft terug voor al de rampverhalen, die men bij het weder opene komen der gemeenschap vernemen zal.

Het aanzien van het land is inderdaad ontzettend; een uitgebreid laken van sneeuw ligt er over uitgestrekt en de reiziger heeft, om zich eenigzins op zijnen togt te besturen, niets dan de hier of daar uitstekende torenspitsen tot wegwijzing waar een dorp gelegen is. Voor de hongersnood voor hem, die niet tijdig genoegzamen voorraad heeft kunnen opdoen. Te Saint Agreve heeft men niet enkel met het streng jaargetijde te worstelen, maar ook tegen aanstekelijke koortsen, de vreesselijke welker besmetting de plaats van heinde en ver doet schuwen.

Te Merilhac zijn twee huizen onder sneeuwstortingen bedolven geworden en zijn vijf en zes menschen allerellendigst daarbij omgekomen; ook te La Champs Raphael zou iets dergelijks zijn gebeurd."

NEDERLAND.

's BOSCH, 5 maart. De kamer van koophandel en fabrieken alhier, heeft, in hare vergadering van den 1 dezer, tot president dier kamer gekozen den heer H. T. J. van der Ven, fabrikant en lid der gedeputeerde staten van Noord-Braband, en tot vice president, den heer H. W. Bosch, heer van Eethen en Meeuwen en fabrikant, beiden wonende ter dezer stede.

— In de jongste openbare zitting van de tweede kamer der staten-generaal zijn ingekomen de volgende verzoekschriften nopens het bekend voorstel tot herziening der grondwet: van grondeigenaren te Groenlo (Gelderland); van inwoners der gemeenten Hendrik-Ido-Ambacht, Sunderlinge-Ambacht en Ridderkerk; der steden Purmerend, Leyden, Middelburg, Vlissingen en Almelo, en van J. R. van Maanen, med. doct. op den Briellard bij Barneveld (Gelderland).

— Volgens berigten uit [illegible] 28 februarij [illegible] aldaar sedert den vorigen dag eene groote massa ijs van den boven Rijn- en de Moezel voorbij, die zich echter te Worringen gezet en eenen ijsdam gevormd had. Het boven Dusseldorf zittend ijs was den 28 opgebroken en doorgedreven. Op de Waal [illegible] zich na eenen zwaren ijsgang, in den nacht van den 1 op den 2 [illegible] gezet, en werd den 2 te Nijmegen te rust gepasseerd. De Rijn ging den 2 [illegible] met eenig langzaam drijvend ijs. Op de Waal en den Rijn was het water wassende. Ook op den IJssel is het [illegible] den 1 dezer op sommige plaatsen in beweging geweest, doch had zich spoedig weder gezet. Te Vianen voort was de passage met rijtuig gestremd. Op de Maas, de Merwede en in de Hollen was het ijs den 2 dezer nog vast.

— Van Bronwershaven [illegible] 27 februarij is te Haamstede aangedreven eene sloep met twee lijken, [illegible] herkomstig van het schip [illegible] *Koningin*, waarvan, volgens de berigten, 6 man zouden verongelukt zijn.

Een gedeelte der equipage van genoemd fregatschip is den 1 dezer van Vlissingen, met eene [illegible] te Scheveningen aangekomen en vervolgens naar Rotterdam vervoerd.

— Als eene bijzonderheid aangaande den Helder, dat het barkschip *Pandora*, gevoerd door kapitein S. J. Rotgans, van Whampoa en Batavia aldaar binnengekomen, [illegible] reis binnen den kortst mogelijken tijd van elf maanden heeft volbragt.

— 's GRAVENHAGE, 7 maart. Gisteren heeft de centrale afdeeling van de tweede kamer der staten-generaal eene conferentie gehouden met z. exc. den minister van financiën, over het ontwerp van wet nopens den [illegible]

Morgen zullen de afdeelingen der kamer voortgaan met het onderzoek van het wetsontwerp, nopens de onteigening, en aanvangen met de overwegingen over de voordragt van wet, wegens de invordering der directe belastingen.

AMSTERDAM, 3 maart. Bij arrest van het provinciaal gerechtshof van heden is het vroeger medegedeelde vonnis der arrondissements-regtbank alhier, tegen den uitgever van de *Wagtachtige Physiologie van Amsterdam* den heer de Vos, bevestigd.

NIJMEGEN, 2 maart. Sedert de laatste dagen is het ijs in de rivier menigvuldiger geworden en het water zeer aanmerkelijk gewassen. Voor weinige dagen stond het nog onder de 4 voeten en gisteren had het eene hoogte van ongeveer 15 voeten bereikt. De rivier, die gisteren geheel met ijs bedekt was en reeds beneden de stad zich gezet had, is des avonds omstreeks 6 ure ook voor de stad en hooger op zachtjes aangedreven en geheel vast geraakt. Daar door het menigvuldig ijs des namiddags de overtogt zeer moeijelijk en niet zonder gevaar was, zijn de aangekomen [illegible] des nachts te Lent gebleven. Heden morgen [illegible] reeds een behoorlijk pad over de rivier afgebakend, hetwelk door eene menigte voetgangers wordt gebruikt. Het water is thans vallende; des zelfs hoogte is weinig meer dan 13 voet.

ROTTERDAM, 3 maart Sedert eergisteren morgen heeft het ijs in de Maas voor deze stad zich weder gezet. Het ligt zeer ongelijk, zoodat het slechts op enkele punten zonder groote moeite gepasseerd kan worden.

Mengelwerk.

REGTSWEZEN.

Men zal zich herinneren dat in december 1842 voor het provinciaal hof van Noord-Brabant eene veel gerucht makende zaak in appel behandeld is, rakende de inkwartiering. Het hof heeft toen, zonder zich over het al of niet grondwettige der inkwartiering uit te laten, het koninklijk besluit van 23 october 1815 voor niet verbindend verklaard, omdat hetzelve niet in het Staatsblad was opgenomen. In het belang der wet heeft de procureur-generaal zich in der tijd in cassatie voorzien, en de hoge raad heeft daarop beslist, dat het besluit van koning Lodewijk van 4 januarij 1809 geldende was. Van dit gevoelen is de hooge raad teruggekomen. Wij achten het niet ongepast, deze zaak in haar geheel mede te deelen, zoowel in het belang van de ingezetenen als [illegible] burgemeesters, om te weten, waaraan zij zich bij voorkomende omstandigheden moeten houden.

Zekere Johannes Noltelman, heelmeester te Colhorn, provincie Noord-Holland, had geweigerd inkwartiering te ontvangen, zoodat de burgemeester der plaats zich verpligt had gezien, den bij hem gebilleteerden militair elders te huisvesten. Bij vonnis van 30 mei 1844, ontsloeg de regtbank van Alkmaar den beklaagde van alle regtsvervolging deswege, op grond dat niemand tot het ontvangen van inkwartiering kan gedwongen worden, als strijdig met [illegible] bepalingen der grondwet. Het openbaar [illegible] kwam hiervan in appel.

Deze zaak op den 16 september voor het hof van Noord-Holland dienende, requireerde de procureur generaal de vernietiging van het vonnis en de veroordeeling van den beklaagde tot eene boete van 100 gld. of eene gevangenis van 14 dagen, mitsgaders tot betaling van de kosten, en zulks: « dat toepassing van art. 1 van het koninklijk besluit van 25 october 1815, hetwelk geplaatst is in de Staats courant van 4 november 1815, in verband met de wet van 6 maart 1818, of wel, van het besluit van koning Lodewijk van 4 januarij 1809, thans gebrogeerd door de wet van 1791, in verband met voormelde wet van 6 maart 1818. »

Bij de adstructie van dit requisitoir begon de procureur-generaal met aan te merken: 1. dat bij de dadzaken voor bekend en bewezen hield, en alzoo zich [illegible] tot de beweeggronden van het vonnis a quo vereenigde; 2. dat hij het voor overbodig hield de verkeerde toepassing van art. 210 der grondwet, alsof dat bij de inkwartiering was afgeschaft, nader aan te toonen, nademaal hij zich op dit punt volkomen vereenigde met den beweeggrond in 's hofs arrest van 17 junij 1844 begrepen; 3. dat hij op denzelfden grond het niet toepasselijke van art. 168 der grondwet, omtrent de onscheidbaarheid van domicilie, boven alle verdenking verheven achtte.

Het betoog van zijn ed. gr. achtb. was bepaaldelijk gerigt tegen de laatste beweeggronden van meergemeld arrest, volgens welke *weigering van inkwartiering*, geene daad zijn zou, vallende in eenige strafbepaling der wet.

De procureur-generaal beriep zich daartoe op art. 1 van 25 oct. 1815, maintinerende de verpligting der onderdanen om militaire cordonnantie de [illegible] tachementen, uitgaande in platten lande eenvertoevende troepen onder zamee te huisvesten en te voeden, in verband met art. 1 der wet van 6 maart 1818, bij het welk straffen bepaald worden op alle overtredingen, gepleegd tegen algemeene maatregelen van inwendig bestuur, waartoe de inkwartiering buiten twijfel behoort.

De tegenwerping alsof het besluit van 25 oct. 1815 geene verbindende kracht zou hebben, als zijnde niet in het Staatsblad opgenomen: eene tegenwerping, ondersteund door het arrest van den hoogen raad, van 11 april 1843, beantwoordde de spreker door de opmerking, dat zoodanige insertie nergens als eene *conditio sine qua non* is voorgeschreven, en vooral, door een betoog, dat bij de instelling van het staatsblad; bij besluit van 18 december 1815, geenszins bepaald is geworden, dat de behoorlijke afkondiging van wetten, besluiten en reglementen van algemeen bestuur *alleen* door plaatsing in het Staatsblad, zou geschieden, maar veel meer, dat het Staatsblad zelf tot geen ander einde zou worden gebruikt, dan tot plaatsing [illegible] en, dat omtrent de stukken in het Staatsblad geplaatste stukken, de plaatsing als afkondiging zou gelden. Het staatsblad vervangt het *bulletin des lois*, en ook daarbij geldt de opmerking: dat de plaatsing in het *bulletin* tot de afkondiging en bekendmaking eener verordening niet noodwendig gevorderd wordt. De plaatsing van het besluit in de Staats-courant van 4 november 1815, n°. 262, moet voor eene allezins voldoende bekendmaking van hetzelve gehouden worden, op dezelfde gronden, op welke de hooge raad, bij arrest van 3 mei 1842, de verbindbaarheid van het reglement op het beheer der polders, van 28 december 1811, heeft aangenomen, hetwelk in den *Moniteur* is afgekondigd. Voor het geval dat het hof, overeenkomstig de meening van den hoogen raad, in het arrest van 11 april 1843 aangenomen, de verbindbaarheid van het besluit van 25 oct. 1815 mogt blijven betwijfelen, meende de procureur-generaal de toepassing te moeten vragen van het besluit van koning Lodewijk, van 4 jan. 1809, waarvan de behoorlijke afkondiging niet wordt betwijfeld, zich daarbij zoowel op het arrest van Friesland, van 9 oct. 1843, als op dat van den hoogen raad beroepende, en het arrest van het hof, in de zaak van Dirk Terra bestrijdende, op grond, dat, *vooreerst* de in het voorbijgaan geuite twijfel omtrent de constitutionele bevoegdheid van koning Lodewijk tot het intrekken van bestaande wetsbepalingen bij besluit, zich meer uit den geest van onzen tijd, dat uit dien van den tijd van het uitvaardigen dier verordening verklaren laat, gelijk zij geheel verdwijnt bij de nadere beschouwing, zoowel van de wetten, bij welke, 24 mei 1806, het monarchaal gezag aan koning Lodewijk werd opgedragen, als van de constitutie van 7 aug. 1806, bij welke de onderwerpen, welke alleen bij eene wet konden gewijzigd worden, uitdrukkelijk worden opgenoemd, gelijk dan ook het aantal onderwerpen, waarin onder koning Lodewijk met goed gevolg bij besluit voorzien is, niet gering is. In de tweede plaats bestreed de spreker de bedenking van 's hofs vroeger arrest, alsof het besluit van koning Lodewijk van 1809, door de invoering der wet van 10 julij 1791 was geabrogeerd. Die afschaffing toch heeft noch uitdrukkelijk plaats gehad noch stilzwijgend. De wet van 1791 handelt alleen over *huisvesting*; bij het besluit van koning Lodewijk is de rede ook van *voeding*, en niemand zal beweren, dat de verpligting tot voeding, volgens het besluit van Lodewijk, door het stilzwijgen daaromtrent van de wet van 1791, zou zijn afgeschaft.

Het hof van Noord-Holland heeft, bij arrest van 23 april 1844, onder voorzitterschap van mr. W. D. Cramer, dezelfde leer op nieuw gehandhaafd, welke ook in deszelfs meergemeld arrest, van 17 junij 1844, was begrepen, daarbij alleen aan sommige stellingen nog eene meerdere ontwikkeling gevende. Zoo vangt het arrest, even als het vorige aan, met het betoog van de geoorloofdheid der inkwartiering, volgens de grondwet, en van de niet toepasselijkheid van art. 168 der grondwet; daarop volgt omtrent het besluit van koning Lodewijk en deszelfs vervanging door de invoering der Fransche wet van 1791:

« Overwegende, dat men deze (de wettelijke bepalingen op het stuk van inkwartiering) niet behoeft noch moet zoeken in het besluit van koning Lodewijk, van 4 jan. 1809, waarbij, met intrekking van het toen nog vigerend marsch-reglement van 29 aug. 1799, voorzieningen zijn daargesteld, omtrent de huisvesting en voeding van de landmagt, daar toch, voor zoo verre dit besluit de strekking kan gehad hebben, om aan de ingezetenen den last van inkwartiering op te leggen, en bij gevolg den regts-toestand der inwoners tegenover het krijgsvolk en wederkeerig te regelen, hetzelve, als punten van algemeen regt vaststellende, die daarenboven wettiglijk waren geregeld, de bevoegdheid des koninga te buiten ging, die, hoezeer als opper-bevelhebber van land- en zeemagt, bevoegd om alle voorschriften aan militairen te geven, en de volle uitoefening der regering hebbende, desniettemin in die regering, door de constitutie van 1806 en door de in art. 1 der constitutionele wetten van dat jaar opgenoemde constitutie beperkt was, volgens welke, de bij derzelver invoering geldende wetten, en bij gevolg ook het voormoemd, door de wetgevende magt uitgevaardigd, en bij publicatie van 11 februarij 1801 en 23 februarij 1802, als het hernieuwd reglement van 29 aug. 1799, niet dan bij eene wet, en dus niet bij een besluit des konings [illegible] vermogten ingetrokken en veranderd te worden; weshalve voornoemd besluit geene verbindende kracht tot intrekking van voormelde wettelijke bepalingen gehad heeft;

« Overwegende, dat, al ware ook voormeld besluit volkomen wettig en verbindend geweest, [illegible] vreemd is om te vooronderstellen, dat de Fransche keizer, die al dadelijk bij de overweldiging dezer landen er op bedacht was, om, als wilde hij zoo spoedig mogelijk alle sporen der vorige regering doen verdwijnen, ons met een' schat van Fransche wetten te verrijken, en daaronder, blijkens decreet van 8 nov. 1810, met een zestigtal wetten en besluiten, rakende de landmagt, aan voorschriften van zijnen, door hem onttroonden broeder, nevens de zijne, eene verbindende kracht zou zijn blijven toekennen;

« Overwegende, dat dit dan ook geenszins het geval geweest is, maar dat het bovengemeld besluit van koning Lodewijk (wat er voor het overige van deszelfs verbindende kracht zij moge,) krachtens de keizerlijke decreten van 8 nov. 1810 [illegible] jan. 1811, hier te lande is opgevolgd en vervangen door de wet van 10 julij 1791, die, in dat 5den

titel, bepalingen omtrent de inkwartiering inhoudt en bij gevolg de vroeger op hetzelfde stuk bestaan hebbende verordeningen heeft afgeschaft en buiten werking gesteld.»

(*Vervolg hierna.*)

DE ELLENDE DES VOLKS.

In het geredde Nederland heeft een bedroevend tooneel plaats gehad. De inning der altijd hooger en hooger opgedrevene belastingen is eindelijk gestuit op de verbittering der lagere volksklasse. De waarschuwingen en de voorspellingen der oppositie, die zoo hooghartig door de ministeriëlen in den wind werden geslagen, zijn eindelijk ongelukkiger wijze gegrond bevonden. In eene verarmde en verachterde stad in Zeeland wordt, volgens al de gestrengheid der finantiële wetten en van der ministers aanschrijvingen, de invordering en executie der onvermogenden bevolen. Behoeftige lieden worden van hun schamel huisraad ontzet, ilunne eenigste bezitting, tegen welke zij, ten minste in dezen strengen wintertijd, nog brood hadden kunnen inruilen voor hunne kinderen, wordt hun ontnomen. Meer dan honderd andere huisgezinnen worden met dezelfde lot bedreigd, en dit alles geschiedt, niet om de schatkist in wezenlijkheid te stijven, maar om te toonen dat men het meester is. Een deurwaarder, belast met de executie, kan van zich verkrijgen om een winstje te willen behalen op het ongeluk zijner medeburgers; hij wordt door zijne winzucht bedrogen, en koopt eene kamerlok zonder timmerwerk. De verbittering en de spotternij doen duizend menschen te zamen loopen en baldadigheden plegen; drie dagen lang duurt de oploop. Waar is nu de kracht der regering? De verdere executiën worden uitgesteld. De onrust is slechts op een punt uitgebroken, een klein stadje is nog te beteugelen. Eene stoomboot voert honderd mariniers naar Zierikzee over, even als vroeger de colossale kurassiers gebruikt werden tegen de afgescheidenen. Dit alles moet een ieder, die zijn vaderland lief heeft, bedroeven, maar de overmoed van onze budjetmakers zal er niet door worden verminderd. Het goede moet men evenwel prijzen, al komt het door het kwaad. Het gedrag van K. W. de Jonge, wethouder der stad Zierikzee, komt ons allezins loffelijk voor bij deze ergerlijke gebeurtenis. Hij was het, die eenen opbruischenden volksloop van over de duizend menschen, waaronder fabrickwerkers en kloeke Oud Zeeuwsche varensgezellen, onder de oogen durfde komen, zich weerloos te midden van den hoop begaf, en door zachte toespraak het ongenoegen trachtte te stillen, door overdreven en hespottelijken dienstijver van anderen veroorzaakt. Nu de wanorde zich bepaald heeft tot zamenscholing, liederengezang en inwerpen van glasruiten, zal de daad van den heer de Jonge misschien niet op prijs gesteld worden, maar toen hij zich aan het toomelooze gemeen bloot gaf, kon hij niet weten hoe ver de volksdrift zoude kunnen vervoerd zijn. Aan dezen burgermoed brengen wij onze hulde toe. Niet allen zouden zich in soortgelijke omstandigheden aldus gedragen. Er zijn er die stil te huis zouden blijven zitten al konden zij over den gewapenden arm beschikken. De heer de Jonge zal de zelfvoldoening hebben van zinnen pligt te hebben volbragt; hij zal bij een eventueel regterlijk onderzoek zonder blozen onder de getuigen plaats nemen en niet behoeven te vreezen van openlijk door het publiek ministerie te worden berispt. In het vervolg van zijn leven zal hij in geene magtelooze gramschap behoeven te ontsteken, indien in het een of ander dagblad nog eens gesproken wordt over het oproer te Zierikzee

DE WEELDE DER GROOTEN.

Te 's Hage dansten dertien hiel, gloed en graan leed in de wereld was. De couranten vergisten ons op de kostbare costumes van een groot aantal baljuffers en bijzonder edelin, sijlphides en arlequins uit verschillende eeuwen, huppelen door elkander, quadrilles *à la renaissance, à la rescosaise à l'écossaise, à la bohémienne*, trekken onze aandacht. Nu, dat maakt begrijpelijk. Spitige menschen, die wel mede zouden hebben willen dansen, zullen alleen hier gedenken aan dien koning Alphonsus, die tot zijne uitspanning zou gaan kijken of er menschen in de maan waren, en aan wien men herinnerde, dat er hier beneden genoeg behoeftigen waren, die zijne aandacht verdienden. Uitspanning moet niet gestoord worden door verwijzing op dreefheid; het is goed dat het vertoon van pracht, uit vroegere eeuwen, het leed des vergeten dat ons omringt. Alles moet op de partij mooi geweest zijn, alleen moet Jacoba van Beijeren er nu niet zoo jeugdig uitgezien hebben als zij wel was, tijdens haar verblijf aan het Fransch hof. De sijlphides zagen er daarentegen lief uit; maar zal iemand vragen, wat deden toch die sijlphides in het hôtel van zijne hoogheid? het antwoord is gereed: zij dansten met de staten-generaal. Het was waarlijk een gelukkige inval. Maar, vraagt men weder, hoe heeft men in Nederland menschen kunnen vinden, die de vertooning hebben willen geven, van als staten-generaal te dansen met sijlphides? heeft de troonopvolger dat niet kwalijk genomen? Bij zulk een vreugde neemt men niets kwalijk. Alles defileerde met een' vrolijken tred op de maat van het lied:

En wat zal zijn hoogheid BLIJ zijn,
Als hij hoort hoe blij dat WIJ zijn.

Het is jammer dat wij er niet meer details van weten, b. v. in welke quadrilles de ministers hebben gedanst. Foei! zal men zeggen, ministers behooren niet te kunnen dansen. Met uw permissie: toen koning Lodewijk hier zijn hof hield en dansparijen gaf, in de zaal daar nu het hoog militair gerechtshof zit, moesten de ministers wel degelijk mede dansen. Z. M. had een uitmuntend minister van financiën, dikwijls evenwel was Z. M. niet te vreden over het figuur dat hij maakte in de quadrille *d'honneur*, maar in die tijden mogt een goed danser nooit op eenen avond twee keeren dezelfde pas maken: had Gogel het gedaan, het zou dadelijk van den koning zijn overgekomen. Nu daarentegen, wordt er van een minister van financiën minder van de beenen en meer van het hoofd gevergd, om te variëren. Van Hall zou nu met weinig moeite ook wel een beentje vooruit hebben kunnen zetten, als hij maar oppaste van de andere dansers de schoenen niet uit te trappen; hij zou zich ook wel hebben kunnen costumeren, b. v. om iets te noemen als de reus van Sparewou. Sommigen denken intusschen, dat men zooveel ophef niet had moeten maken van de Haagsche costumering, want in de residentie is het eigenlijk een feestgeen gezigt. Iederen dag, welken de barnd geeft, kan men er menschen zien, die aangekleed zijn als staatslieden, en die er door niemand meer voor zouden worden aangezien, zoodra zij hun pakje uit hebben; en wat de contrasten betreft, die aan het hof vertoond zijn, ook dat was geen nieuws: men kent te 's Hage een groot man, die ook ongecostumeerd een contrast maakt met alle hoffelijkheid.

De Opregte Haarlemsche Courant *besluit de beschrijving van het luisterrijk feest, met de uitbazuining, dat de baigeneers groote voldoening zullen gemaakt hebben, doordien zij, behalve de vreugde aan zoovelen bereid, ook het vertier onder de arbeidende en handeldrijvende klasse bevorderd hebben. Dit is eene redenering à la van Hall; die eens bij het verdedigen eener wet zeide, dat de natie welvaart zoude herleven, de verteringen der meer vermogenden grooter zouden worden en alzoo gunstig werken op de mindere standen. Dit denkbeeld hebben wij eenmaal op wetenschappelijke gronden bestreden, en betoogd, dat improductive verteringen geene wezenlijke welvaart aanbrengen, en dat de weelde der grooten altijd tot nabuur heeft de ellende des volks.* (U. J.)

Advertentien

* * Heden overleed alhier zeer subiet, de Zeer Eerw. Heer *JACOBUS PRAET*, sedert 15 Jaren R. K. Pastoor dezer gemeente, in den ouderdom van 57 jaren, 5 maanden en 29 dagen.

OOSTERHOUT, *den* 22 *Februarij* 1845.

* * Te *'s Bosch* vraagt men in eene Apotheek een kundig en fatsoenlijk R. C. BEDIENDE, alsmede een LEERLING. Adres onder Letter P. aan den Drukker en Uitgever dezer, brieven *franco*.

Graanmarkt

VAN 's HERTOGENBOSCH.

27 en 28 februarij en 1 maart 1845.

ROGGE en BOEKWEIT 15 cents hooger, HAVER prijshoudend; het navolgende is besteed geworden per Nederlandsch mud als:

ROGGE. . . . . *f* 4.40 a *f* 5.20.
BOEKWEIT. . . . . *f* 4.50 a *f* 4.75.
HAVER. . . . . 0.00 a *f* 2.10.

Presumtieve waarde en wigt:

Rogge van 72 N. P. het mud *f* 5.05, of per N. P. 7 cts.
Boekw. » 66 » » » » 4.50, » » » 7 »
Haver » 44 » » » » 2.30, » » » 5 »

Zijnde de middelprijs van de Rogge, waarnaar de zetting van het brood op donderdag den 27 februarij is geschied *f* 4.91 ½.

De 3 Nederlandsche ponden roggebrood 26 cents.

Het Nederlandsch pond boter *f* 0.60 a *f* 0.65.

De zetting van het [illegible] wordt alhier geregeld naar de prijs courant der beurs van Rotterdam, welke is als volgt:

Tarwe. Per mud

Zeeuwsche, Oosterwoen Kadz. 1843, *f* 8.25
» » » » 1842, *f* 7.50
» » » » 1844, *f* 5.75
» Blaauwe 1843 en 1844, *f* 5.50.
Rijn en Kleefsche, . . . *f* 8.41 oud *f* 9.10
Kleefsche en Hooglandsche . . *f* 8.85. » *f* 9.00.

AMSTERDAM 3 MAART.

Tarwe ruim prijshoudend met goeden handel; 131 p. witb Pools *f* 270; 127 p. bonte ditto *f* 248; 128 p. roodb ditto *f* 240; 131 p. r. Stettin *f* 246; 129 p. Pommer *f* 240; 130 p. j. Geld. *f* 243; 122 p. n. Vries *f* 176; 128 p. b. Pools *f* 255.

Rogge iets hooger verkocht, 120 p. Pruis. *f* 17[illegible] bij partijen.

Gerst wat hooger verkocht; [illegible] aan de Zwaan; 102 p. ditto *f* 138.

Haver als voren; 82 p. Dikke *f* 97.

Boekweit met meer handel; 116 p. j. Vriesche *f* 165; 115, 120 p. ditto ditto aan de Zwaan *f* 178, 175; 116 p. n. Amerst. *f* 170; 117 p. ditto Nykerker op levering bij open water *f* 164.

Koolzaad dedelijk 2½ p. hooger, oud Holst. 58 p.; Rost. 60 p.; Aard. [illegible] p. op 9 vat in april 62½ p.; sept. en oct. 63 p.

Raapolie willig met veel verkoopers op levering, per 6w *f* 39½; Vlieg *f* 38½ p. mei *f* 38 a 37½, sept en oct *f* 38½ a 38. Lijnolie per 6w *f* 28½; Vlieg *f* 28 a z. Hennepolie per 6w *f* 33½; Vlieg *f* 32½.

Raapkoeken *f* 5[illegible] a 5[illegible]. Lijnkoeken *f* 8 a 9½.

Beurs van Amsterdam.

Maandag 3 Maart, ten vier ure.

W. S. 2½ pCt. 64½. Nieuwe 3 pCt 78⅝, ⅛. Dito Certif. 4 pCt. 99⅞, ⅜. Am. Synd. 4½ pCt. 99⅛, 100. Dito 31 pCt. 92½, ½. Handelm. 150½, ⅝, ½. Aand. Holl. Spoorw. 117. Dito Onbep. 23 7/16, ½. Dito Coupons 26½, ⅞. Spanje Binnenl. 3 pCt. 34 7/16, ⅝. Port. te Zond 2½ pCt. 6[illegible], ½, ½, ½. Binnenl. 5 pCt. 70⅛, ½. Oude Russen 108[illegible], ½. Mexik. 33[illegible].

Ter drukkerij van D. A. A. DE ROOY.